

El finançament autonòmic obre novament la caixa dels trons

Nova amenaça del 'café per a tothom'

JOSEP FAULÍ

Ens hem cansat de repetir-ho, però potser no ho teníem prou assumit. L'Estatut és molt important, però el finançament és decisiu i ho és perquè, en realitat, és o ha de ser la base de l'èxit del mateix text estatutari. Si partim d'aquest convenciment, no ens hauria d'estranyar tant que, quan s'ha començat a parlar de debò del futur finançament de l'autonomia catalana, s'hagi obert la caixa dels trons. Hi ha hagut o hi ha mascletades i traques, els trons han saltat en llibertat i han començat a esclatar i a esclatar... i encara continuen esclatant a tort i a dret.

Amb una precisió molt significativa. Es tracta de les veus de sempre, que s'han esgargamellat més que mai, però no hi han faltat veus suposadament amigues o de les que s'esperava una amistat que no han pogut acreditar. La nota comuna ha estat i és la de la condemna i la negació. El govern català, en la línia del que s'havia demanat tantes vegades, ja ha fet pública la seva proposta sobre finançament i ho ha fet en el context de la redacció actual del projecte de nou Estatut: no és, per tant, encara la proposta catalana, perquè falta la discussió corresponent amb la possibilitat de síntesi amb altres propostes, però ja n'hi ha hagut prou.

És obvi que l'allau d'oposició i condemnes que s'ha generat no obeeix sempre a unes mateixes causes o, més ben dit, no té sempre coincidències absolutes de contingut i finalitat. Hi ha, sens dubte, els qui, atacant la proposta liderada pel president Maragall, no fan més que continuar i ampliar el seu atac constant a Rodríguez Zapatero, però també a l'entorn d'aquest hi ha crítiques, ironies,

burles i exabruptes de signe netament anticatalà. Tots no volen el mateix ni intenten dir les mateixes coses, però tenen la coincidència essencial de dir no a un projecte català que intenta rectificar una línia històrica sostinguda d'espòli econòmic.

Interessa i preocupa més la reacció dels socialistes espanyols que no pas de la caverna anticatalana tradicional. Interessa i preocupa més, dic, perquè és en aquesta que el nostre tripartit ens ha volgut fer dipositar esperances fonamentades. En aquest aspecte, tot i que potser esperada, la decepció ha estat de primera categoria. Hi destaca, sobretot, l'aparent *ingenuïtat* del cap del govern espanyol i líder màxim del PSOE, que amb tanta bonhomia com contundència ha recordat quins són, segons ells, els camins: el debat sobre l'estat de la nació (pel maig), la reunió de presidents (pel juny), el Consell de Política Fiscal i Financera (*ad kalendas graecas*)...

Això és el retorn al famós *café per a tothom*, lloc o procediment on mai no prevaldrà la justa reclamació catalana. Felipe González, si fa o no, ara fa vint anys, ho deia d'una altra manera quan recordava tantes vegades que "*al final habrá que sumar 100*": és a dir, es faci el repartiment que es faci, hi ha el que hi ha per repartir. Aquesta és la història, una història que és tradició, una tradició que frena qualsevol canvi per just que sigui. Per poder canviar-la caldria partir del reconeixement sincer de la seva injustícia, però aquest és un reconeixement del qual fugen com de

La situació pot haver-se complicat amb tantes reaccions fora de mesura, però no ha canviat. És la mateixa: la que mena a la nostra comissió a ocupar-se del finançament i a acabar, amb aquest i d'altres elements, la redacció del projecte d'Estatut. Que no ens distraiguessin, que és això en el que ens ocupàvem. La cridòria no ens pot fer oblidar el que és més important. I ara és acabar la redacció estatutària. Segurament el millor que pot fer la tempesta de fora és reconfortar-nos per dins, efecte afegit força oportú en moments en què no es pot dir que ens trobem especialment reconfortats.

Som, si fa no fa, al lloc de sempre, però ens cal lluitar per no sortir-ne tan malparats com de costum. És a dir, cal evitar que ens tornin a engalipar amb el tristament famós *café per a tothom*, sobretot perquè aquesta és una expressió enganyadora en ella mateixa que, en el nostre cas, gairebé sempre s'ha traduït a pagar més que ningú i cobrar sense cap relació amb les nostres necessitats.

El nostre moment no és gens bo perquè la tibantor CiU-PSC el complica amb trets especials i les relacions

CARLOTA BOADA

fraternals PSC-PSOE el poden complicar encara més. El *taranà*, tard o d'hora, s'havia de posar a prova, i tot sembla indicar que aquesta prova ha arribat. És hora de demanar una gran unitat interior, font de la nostra força, però és ineludible exigir, també, que aquesta unitat es mantingui sense fissures de cara a l'exterior. Zapatero no vol la bilateralitat i, tot i que a la vegada, en principi, tampoc vol enutjar més del compte el nostre tripartit, no és segur que pugui romandre per sempre fent postures tan agradoses com indefinides. Només podrem reeixir, quan arribi l'hora de la seva definició, si mantenim la pinya de la nostra unitat. Si arriba la decisió temuda, ha de restar clar, en tot cas, que és ell i només ell qui, contra la promesa històrica, no accepta -o no pot acceptar- l'Estatut aprovat pel Parlament de Catalunya.

• JOSEP FAULÍ. ESCRIPTOR I PERIODISTA

Franja de Ponent: creuar la ratlla

JOAQUIM MONTCLÚS

Quan creuem la ratlla i entrem a la Franja de Ponent són molt poques les diferències que observem en un primer moment. Si ho fem per una carretera important, el primer que veurem serà un cartell que ens dirà que som a la comunitat de l'Aragó i quan entrem en un dels seus municipis, amb una mica de sort, podrem llegir el cartell anunciador en castellà i en català. Una volta situats dintre d'una població, pràcticament no notarem cap diferència. La gent és la mateixa que la de les comarques veïnes del Principat i la llengua que parlen també. Si observem els cartells dels establiments, alguns estaran redactats en català, però una gran part ho seran en castellà, així com els rètols oficials. En entrar en alguna de les seves esglésies, la llengua que s'imposa en tots els actes litúrgics és la castellana i també en totes

les seves publicacions.

Si visitem la Franja en alguns dies de festa, ràpidament ens adonarem que més de la meitat de la població, i en algunes viles i pobles fins i tot les tres quartes parts de la població, són gent vinguda de Catalunya. Són famílies que en el seu dia van abandonar el seu poble per cercar feina a Barcelona o en les poblacions del voltant, en el que es coneix com l'àrea metropolitana, però que van conservar la casa i, fins i tot, algunes finques. També hi trobarem d'altres catalans que un cert dia van visitar aquestes terres, s'hi van sentir bé, i, aleshores, van decidir comprar-s'hi una casa com a segona residència.

Totes aquestes persones que tenen casa a la Franja paguen una part dels seus impostos a l'Aragó i en les seves estades aporten una important font de riquesa. És més: si avui les cases de molts pobles

de la Franja es mantenen dretes és gràcies a aquestes persones. Els habitants dels pobles de la Franja, principalment els que tenen algun comerç o negoci, reconeixen que quan arriben els ponts o els dies de vacances, gràcies als catalans, la seva economia millora substancialment. En canvi, constaten que els aragonesos, que van a les platges de Salou o Cambrils, per regla general, passen de llarg.

Tota aquesta gent, malgrat la riquesa que aporten i malgrat que en aquestes terres es parla la mateixa llengua que a la Catalunya estricta veuen que no se'ls reconeixen els seus drets més elementals lingüístics i que a més se'ls tracta com a forasters. Si s'han de dirigir a qualsevol administració en la forma escrita ho han de fer en castellà i si volen assistir als actes litúrgics en la seva llengua no tenen altre remei que agafar el cotxe i creuar la ratlla. En canvi, els aragonesos que resideixen a Catalunya tenen reconeguts els seus drets i s'organitzen en centres, ano-

menats cases regionals, i poden seguir celebrant les seves festes i els seus actes culturals com si es trobessin a l'Aragó. Reben subvencions per part dels governs de Madrid, de l'Aragó, de la Generalitat i d'altres administracions.

Les persones que tenen casa a la Franja s'han començat a cansar d'aquesta situació i de veure que quan reivindiquen la seva llengua i cultura que és la mateixa que la de la Franja se'ls tracti d'invasors i de moltes coses més. Per aquesta raó s'han començat a organitzar i a demanar el mateix tracte que reben els aragonesos o els descendents d'aquests que viuen al Principat. Pensen reivindicar els seus drets i demanar empara a la Generalitat de Catalunya i subvencions a totes les administracions corresponents. Pel que fa a la situació de l'oficialitat del català a les terres de la Franja pensen que és una vergonya que encara no sigui una realitat. El govern d'Aragó va fent promeses i, al mateix temps, dóna allargs, i pel que respecta al govern de la Generalitat de Catalunya, malgrat que té una gran obligació, fins ara ha fet ben poca cosa. No es pot parlar del català al Senat, a les Corts de Madrid, a Europa i tenir la Franja així en aquests moments.